

Tekaüt kanununun 55 inci maddesi hakkında

(*Resmî Gazete ile neşir ve ilân : 18/IV/1933 - Sayı : 2379*)

No.
747

Tekaüt kanununun 55 inci maddesinin ikinci fıkrasında, maaşı tasfiyeye uğrayanlara diğer cihetten daha fazla maaş tabsi lâzımgeldiği takdirde yapılacak muamele hakkında sarahatle hüküm konulmuş olduğu halde diğer haller üzerinde sakit kalınmış olması, ikramiye ile maaş veya ikramiye ile ikramiye karşılaştığı takdirde bu madde hükmünün tatbik edilmeyeceğine delâlet etmektedir. Maaş; ne zatî ve ne de maddedeki mevkii itibarile kanunu vazedenin maksadında ikramiyeyi ihtiva etmemektedir. Maaş kelimesi bütün mevzuatta muayyen bir tediye şeklinin sarîh ifadesi olup bunda ikramiye kelimesini mutazammın addetmek kelimenin ifade etmediği bir tesise gitmek olur. Halbuki tekaüt kanunu mevzularında ve bilhassa tediye tazammun eden hükümlerde tevsi ancak tesisle olabilir.

Binaenaleyh 55 inci maddedeki maaşlara ait hükmü ikramiyelere ve diğer ahvâle tatbik için ancak bir tedvin icap ettiğine ve keyfiyetin tefsir suretile halline imkân olmadığına karar verilmiştir (*Cilt 6 - Sayfa 48 ve Cilt 14 - Sayfa 2, 27*).

13 nisan 1933

11 ağustos 1325 tarihli kanuna göre tekaüde sevk veya istifaları kabul edilmiş iken kararname ile tekrar muvazzaf hizmete alınan zabıtlar hakkında

(*Resmî Gazete ile neşir ve ilân : 9/V/1933 - Sayı : 2396*)

No.
748

11 ağustos 1325 tarihli kanuna göre tekaüde sevk veya istifaları kabul edilmiş iken kararname ile tekrar muvazzaf hizmete alınan zabıtlar hakkında Maliye encümenince tanzim kılınan aşağıdaki mazbata, Umumî heyetin otuz sekizinci inikâdında kabul olunmuştur (*Cilt 11 - Sayfa 39 ve Cilt 14 - Sayfa 26 : 27, 55*).

17 nisan 1933

Dahiliye vekâletinden yazılan 12 - XII - 1932 tarih ve 4769 numaralı tezkerede 325 tarihli tekaüt kanununa göre tekaüde sevk ve istifaları kabul edilip ihtiyat zabitanı teşkilâtı hakkındaki kanuna muhalif olarak kararname ile muvazzaf sınıfa geçirildikleri görülerek tekaüde irca edilen on bir

zabitten üçünün tekaüde ırcar doğru olduğuna Meclisi Âlice ve ikisinin de muvazzaf olarak hizmete alınmalarına dair Devlet şûrasınca karar verilmiş ve bu kararların da infazı lâzımgelmiş olduğundan muameleleri birbirinin aynı olduğu halde haklarında başka, başka karar verilen bunlar ve diğer zabıtlar hakkında yapılacak muamelenin tayini zmnında Meclisi Âlice bir karar verilmesi istenildiğinden muktazasının ifası için Dahiliye vekilinin tezkeresi ve Devlet şûrası kararlarının gönderildiğine dair Başvekâletin 17 - XII - 1932 tarih ve 6/3302 numaralı tezkeresile Millî Müdafaa encümeninin mazbatasına bağlı diğer evrak ile birlikte encümenimize havale buyurulmakla Dahiliye, Maliye, Millî Müdafaa vekillerile Umum jandarma kumandanı hazır olduğu halde tetkik ve müzakere olundu.

Cereyan eden müzakere ve Hükümet tarafından şifahen verilen izahata nazaran 325 tarihli askerî tekaüt kanunu ahkâmına tevfikân tekaüde sevkedildikleri halde 5 nisan 326 tarihli ihtiyat zabitanı teşkilâtı hakkındaki kanunun dördüncü maddesinin son fıkrası mucibince tekrar muvazzaf hizmete almarak bir müddet istihdam edilen otuz kadar zabitin 1683 numaralı askerî ve mülkî tekaüt kanunu dairesinde yeniden tekaütlerinin icra edildiği ve mümâsilleri olan 11 zabıt hakkında işbu mütezat kararlar dolayısıyla haklarında bir muamele yapılamadığı anlaşılmıştır :

1 - Devlet şûrası kararları vacibülfaz bir hüküm olduğu cihetle onun hakkında mütalea serdetmenin imkânı yoktur.

2 - Yeni tekaüt kanunu mucibince yeniden tekaüt edilen otuz kadar zabitin hakkı mükteseplerinin ihlâlinin doğru olmadığı açıktır.

3 - Büyük Millet Meclisi Arzuhal encümenine müracaat eden iki zabitten birisi hakkında Meclisi Âliden çıkan 694 numaralı karar ve diğeri için dahi 1683 numaralı askerî ve mülkî tekaüt kanununun 7 nci maddesine göre muamele ifasına ve binnetice yeniden tekaüt edilmelerinin mümkün olmadığına karar verilmiştir.

Yukarıda arzedilen ve yekdiğerine mübayın karar ve muamelelerin tashihi için Hükümetçe ne bir kanun veya maddenin tefsiri istenilmiş ve ne de yeniden bir teklifi kanunî sevkedilmiştir.

Bu vaziyette olanlardan henüz muamele görmemiş olanlara munhasıran tatbik edilmek üzere bunların Büyük Millet Meclisi Arzuhal encümenine müracaat etmeleri ve müşarileyh encümenin dahi müsavatsız vaziyeti bertaraf etmesi için her biri hakkında Meclisten ne gibi bir karar alınması lâzımgelceğinin tayini muvafık görülmüştür,

Lise ve orta mekteplere alınacak leylî meccanî talebe hakkındaki kanunun 3 uncu maddesinin tefsirine mahal olmadığına dair

(Resmî Gazete ile neşir ve ilân : 26/IV/1933 - Sayı : 2385)

No.
749

Bir sene her hangi bir sebeple sınıfta kalan ve bu yüzden leylî, meccanî olmak hakkını kaybeden talebenin tazminatı tâbi olup olmayacağı hakkında Maarif ve kâletinin uğradığı tereddüt gerek 915 numaralı kanunda ve gerek 1237 numaralı kanunun mütalea ve tetkikinden sonra varit görülmemiştir. Çünkü 915 numaralı kanun, meccanî leylî talebenin ne suretle kabul edileceğine ve 1237 numaralı kanun ise böyle alınmış talebenin mükellefiyetleriyle maruz olacakları tazminata aittir. 1237 numaralı kanunun 3 üncü maddesine göre tazminat ancak o maddede sayılan sebeplerden dolayı mekteplerden çıkarılacak talebeye munhasırdır. 915 nu-